

ABSTRACT IN POLISH:

Tytuł artykułu:

Wpływ branży tytoniowej na politykę antytytoniową w Polsce: aspekty prawne i praktyki przemysłu

Streszczenie:

Tło: Po ratyfikacji przez Polskę w 2006 r. Ramowej Konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Użycia Tytoniu podjęto liczne działania, aby polepszyć prawne unormowania z zakresu prawa antytytoniowego. W tym samym czasie na poziomie Unii Europejskiej Polska brała udział w dyskusji nad zmianą dyrektywy dotyczącej opodatkowania tytoniu i dyrektywy tytoniowej. Poniższy artykuł ma na celu zbadanie taktyk podmiotów działających w interesie branży tytoniowej podejmowanych w celu ograniczenia działań antytytoniowych w Polsce zarówno w aspekcie prawnym, jak i praktycznym.

Metody: Analiza 257 dokumentów pozyskanych w trybie dostępu do informacji publicznej.

Wyniki: Zidentyfikowano trzy metody wykorzystywane przez podmioty działające w interesie branży tytoniowej, aby wpływać na polityki antytytoniowe w Polsce tj. tworzenie pozytywnego wizerunku branży tytoniowej, wyrażanie przez podmioty branży tytoniowej woli bycia częścią procesu politycznego oraz wywieranie nacisku na najważniejsze instytucje w państwie. Okazało się, że te taktyki były często używane w nieetyczny sposób, poprzez nadmierne eksponowanie przez podmioty branży tytoniowej swojej roli dla gospodarki, a zwłaszcza wpływów budżetowych, wykorzystywanie nieprawdziwych informacji co do nielegalnego przemytu papierosów, a także poprzez nadużywanie dowodów naukowych.

Podmioty działające w interesie branży tytoniowej podnosiły także groźby o charakterze prawnym, włączając zastosowanie dwustronnych umów handlowych, aby nie dopuścić do wdrożenia nowych metod ograniczania konsumpcji tytoniu. Wszystkie większe podmioty branży tytoniowej lobbowały wspólnie bezpośrednio lub z wykorzystaniem instytucji pośredniczących. Wyjątkiem był temat struktury opodatkowania wyrobów tytoniowych, który stał się przedmiotem sporu między nimi. Przemysł tytoniowy manipulował także polskim rządem w celu sprzeciwiania się politykom antytytoniowym w innych krajach z silniejszymi standardami polityki prozdrowotnej, takim jak brytyjski zakaz eksponowania wyrobów tytoniowych oraz australijskie prawo ujednociające opakowania.

Wnioski: Przemysł tytoniowy będący przedmiotem regulacji stał się poprzez intensywny lobbying partnerem rządowych prac legislacyjnych. Skuteczne wdrożenie Art. 5.3 Ramowej Konwencji mogłoby zapobiec dalszym ingerencjom.